

אלברטו לאטואדה הוא מוזיקני הקולנוע האיטלקי. בגיל 74 הוא יכול להצביע על קאריירה, לעיתים מפוארת למדי, של 36 שנות בימוי סרטים, להם קדמה פעילות עניפה כעיתונאי קולנוע ומארגן סינמטי קים.

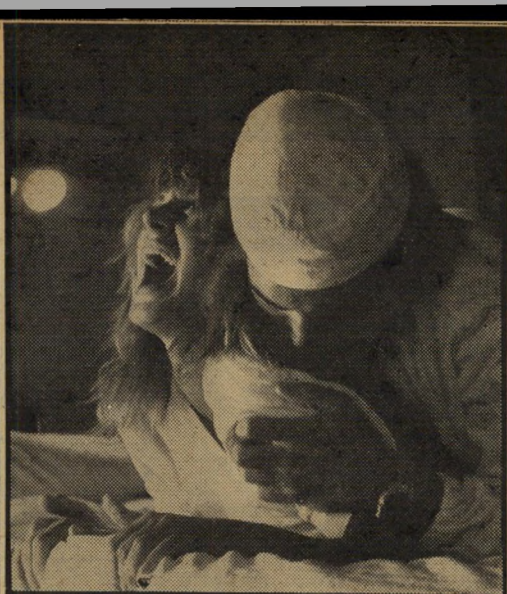
בימים שאחרי מלחמת העולם השנייה היה בין המייעים הגדולים להקמת הניאוריאליזם, ביים כמה מן הסרטים היצליחים של התקופה (ללא רחמים, האד רח), ופרש את חסותו על פדריקו פליני כשזה עשה את סרטו הראשון.

מאידך, לאטואדה היה גם סוחר ממוחה, וכמה מסרטיו זכו בהצלחה מיסחרית מסחררת. למשל, אנה, מביס את מעמדה של סילואנה מנגנו אחרי הארוז המד.

לאטואדה ממשיך לעבוד היום באותו מרחן שאפיין אותו בנעוריו, אולם בשנים האחרונות הוא מנסה לשלב את המיסחר התפקודי התברתי של סרטיו בדרך שנושאת לפעמים תוצאות מוזרות. הוא החל בה כעשיר לקולנוע את לה מנדוגולה היצני של מקיאולי, ומאו הוא מערוב נושר אים שאינם לכאורה יותר מאשר אמתלה להשטת עזרת נאות ככל שמרשה הר צנוורה, עם סאטירה חברתית המגיעה לעיתים לממדים פרועים למדי, ואשר מטר תה להטיף לאדם שישוב אל מקורותיו שר שכה. בתיחום של החיים המודרניים ר ברדיפה אחר הפרוטה.

סרפינה המשגעת

דלילה דילורו

האח האונם והאחות המנחמת

הסוג הנדוש ביותר, יורש צעיר ותמים של בית-חרושת לכפתורים מכנסים להריזן פועלת, ונאלץ לשאתה לאשה, הפועלת משתלטת על רכוש, מצליחה לשכנע ער למלאו שהוא מטרף, וגורמת לאישפוזו במוסד. שם הוא מכיר נערה אחרת, שי אושפזה עליידי הוריה משום שלא הסכי מה ללכת בדרכם. השניים מתאהבים זה בזה, ובסופו של דבר עתידים למצוא את האושר יחדיו.

גם מבט שני עדיין אינו מסביר בדיוק מה מבקש לאטואדה להשיג. כי אשתו הי

המושקש המשימוש, דוגמה לכך היה סירטו הקודם של לאטואדה, לה באמבינה, שהדמות המרכזית בו, נערה מפגרת-בשיכ לה המסתובבת לכל אורך הסרט ללא כסות לגופה, היתה לעיתים דוחה עד-כדייךך (בעיקר כאשר עשתה את צרכיה בכל מקום ובכל זמן). עד שרבים לא תפסו כלל מה מבקש לאטואדה לומר.

דבר דומה עשוי לקרות בסרט חדש בשם סרפינה יקרתי, שיעלה בקרוב על בדי ישראל. במבט ראשון זהו המשולש הקלאסי הישן והמשומש, כיסוד למלודרמה מן

ראשונה של היורש מופיעה מול המצלמה בעיקר כדי לתפוס תנחות מגרות. היא משכנעת את כל רשות העיר כי בעלה משוגע כשהיא מעמידה את גופה לרשות הפקידים הנכונים, ותחבלותה שקופה עד כדייך שפרט לבעלה התמים, אין איש שלא יבחין בה. גם מבט שני בסרפינה, המשוגעת המקסימה, אינו מועיל, כי מה שאפשר לראות כאשר מסתכלים בה שנית, הוא העובדה שהיא מסתובבת כל העת עטור פה במעין אדרת המכסה טפח ומגלה טפי חיים. היא מסירה את האדרת לעיתים קרובות ביותר, וכל זיכרונותיה קשורים בהתעלסיות עם טיפוסים מטיפוסים שור נים.

רק כאשר נזכרים עוד קצת, נחשפת הר סאטירה לעין. אוגוסטו, היורש התמים, אהב טבע בכלל וציפורים בפרט. הוא משוחח עימן, כשמתחיל הסרט, ומציל אותן כשהוא מסתיים. הסיכסוך הגדול עם אשתו נובע מעצם העובדה שהוא מסרב להפוך את התהליך הישן של ייצור כפתורים מצדפים, שהוא אמנות, לתהליך המודרני של ייצור כפתורי פלאסטיק העלול לזהם את כל הסביבה.

אשר לאשתו, מזמזמה הרבים עם נכבדי החברה הופכים פארודיה. אחד מהם מסיר את כל אבריו התותבים לפני שהוא משרע לצידה, עד שהצופה מצפה שגם האבר הי קרטי יתברג תחוצה, ככל השאר.

ממז פיוטי, ואילו סרפינה, היא מאופשנת משום שהתקוממה נגד הרג מיר תר, לא רק של ציפורים (ובכך היא דומה ליורש שהתאהב בה), אלא גם של בני אדם. אביה הוא סחר-נשק, וההתנהגות הר פרועה שמובילה אותה עד לבית-המשוגר עם אינה אלא אמצעי לביטוי סלידתה מדר-חתייו. ואם מוסיפים על כך את העובדה ש אוגוסטו אכן מדבר עם הציפורים והן משייבות לו, ומעוררים זיכרונות על פני ציפיקוס הקדוש שדיבר עם בעלי-כנף, ועל פאולוני שהשתמש בציפורים כמשל לבני אדם (בסרט בשם ציפורים גדולות, ציפורים קטנות), ואו, סירטו של לאטואדה חדל להיות סתם פארסה פורנוגרפית, והופך סוכריה מרה בעטיפה אופנתית, וכאשר, בסוף הסרט, פורשים אוגוסטו וסרפינה בת בניו של הראשון (שאהבהו עליו מוט לת בספק), בתוך עגלה רתומה לשני שורי רים ועליה כל ציפורי היקרות של אוגוסטו, אל פינה מנותקת של העולם, לובשת התמונה מינה פיוטי, והסרט משמעות חדשה. בזכות רגעים שכאלה אפשר, לעיתים, לסלוח גם לכל מיני פשרות מיסחריות שקדמו להם.

סרטים

לאונן כטבור

מכל הסרטים שהוצגו בפסטיבל ברלין, זה שעורר את הרעש הגדול ביותר היה גרמניה בסתיו. חתומים עליו תישעה מבין הבמאים הידועים ביותר של גרמניה כיום, ביניהם פולקר שלנדורף (הכבוד האבוד אשר קתרניה בלוס), ריינר ורנר פאסבינדר (שני בריסט), אלכסנדר קלוגה (נערת האתמול), ברינרד זינקל (לינה בראקה) ועוד אחרים. ידועים פחות בישראל, הסרט, שאינו אוסף של אפיזודות נפרדות אלא מהווה רצף אחד, אמור לבטא את תשובתם הסופגטאנית של היוצרים הללו לאירועי הסתיו האחרון בגרמניה. כלומר: חטיפת האנס-מרטין שלאיייר ר

הצד העצוב של פסטיבל ברלין:

הכישרונות אוכלים סנדוויצ'ים

במשך הפסטיבל כולו לבש אותה חליפה ישנה שבה ניראה ב שנים קודמות, בפסטיבלים קודמים, וכשנשאל מהן תוכניתיו ל עתיד, הסביר שבינתיים מנסים להתגבר על הכישלון הקופתי של סרטו האחרון, ניצולי אי הצב. העיתונות אומנם אהבה את הר סרט, אבל המפיצים החליטו שהוא ארוך מדי ומשכו ידם מהצי גתו. עכשיו קיצר אותו במירידי, ומקוה שזה יעזור.

ואחד מן השופטים, שמו תיאו אנגולופולוס והוא החשוב והמעניין בבמאי יוון היום, ועל הציג אפוס בשם מטע השח קנים, אין במערב חובבי-קולנוע אמיתי שאינו מכיר את שמו. "אנחנו אוכלים סנדוויצ'ים ועובדים בשביל סינמטקים ופסטיבי לים", הודה תוך נגיסה מנקיטה קשה בדוכן ברחוב. הוא ער בד כרגע על שתי תוכניות נפרדות, אבל לא ברור לו מהי וכיצד יוצאו אל העולם.

מה שמאפיין את האנשים הללו הוא הרצון לעשות קולנוע כפי שהוא נראה להם, ועל נושאים שראים להם, ולא לסטות מן העקרונות שקבעו לעצמם. למראה מצבם, קשה שלא להיזכר בסיפורים על ואן-גוך ומודיליאני ועל שאר הציירים המקוללים של סוף המאה הקודמת, שהגו בצורה דומה באמנות שלהם. מדוע קורה כל זה? ההסברים ועובדים בשביל סינמטקים ופסטיבי הגדול בין יוצרי הסרטים היתעודיים היום, ישב ליד שולחן בי ביתקפה ברלינאי, והיראה, הוא בא לברלין כיוון שהפסטיבל החליט להציג לראשונה, בשלמותו, את סירטו זיכרונות של צדק, שחולל סנסציה בקאן לפני שנתיים. הסרט, המשחזר את מישר פטי נירנברג במטרה לראות מה למד העולם מאו ועד היום, הוזמן אומנם על-ידי הטלוויזיה הגרמנית, אבל כשראו שם את התוצאות החליטו להציג גירסה מקוצצת. במקום ארבע וחצי שעות ראו בגרמניה רק שעתים וחצי, את כל החלקים הפחות נוחים לאוכלוסייה המקומית, שכהו להראות.

איזה סיכוי לכישרוניים?

ה פעם הציג הפסטיבל את הסרט בשלמותו, והנוכחים הסכימו פהיחד כי זהו הסרט החשוב ביותר שהוצגו בו. אבל מסתבר שגם לאופולס, למרות השבחים שהומטרו עליו (סירטו הופיע במרבית רשימות עשרת הסרטים הטובים של השנה באמריקה), קשה לשכנע את בעלי הסרט לעשות מאמץ, ולו הקטן ביותר, להביאו לפני הקהל הרחב.

"אינני יודע, אולי אנחנו עצמנו אשמים במצב", אמר, "אני חושש שהגל החדש הניק לקולנוע בסופו של דבר, יותר מש הועיל. בימים שבהם אבי עשה סרטים (אביו, מאסק, עשה בין השאר את המטגל, מיכתב תאלמונית ומאדאם דה...), לא היתה ידיות אמיצה כל-כך בין היוצר למבקר. מאז הגל החדש הפכו הכל מיקשה אחת. מאה, משבחים כוונות גם כשאין בעיקבותיה כל תוצאות, וכאשר מנסים לשכנע את הקהל שהכל רלוואנטי, מגיעים למצב שבו דבר אינו רלוואנטי."

ואו נטמעים אנשים כמו אוסטאש, רוזייה, אנגולופולוס או אופולס, בתוך ים אפורי ומבלבל כל קשקשנים בעלי כוונות טובות. הערכים ברורים והיציבים היחידים שנותרים, הם אלה של הקולנוע המיסחרי. התחום בין השניים גדלה, וחוסר-האמון של הקהל לגבי כל מי שרוצה למכור לו רעיונות גדל והולך. איזה סיכוי נותר עוד לכישרוניים באמת? אם לשפוט לפי יבול השנה האחרונה בברלין, הסיכוי קטן, וזה עצוב.

פ סטיבל סרטים צריך להיות אורות נוצצים, מחשופים עמוקים, מסיבות לתוך הלילה, שמפניה נשפכת כמים, וזהר מסונור ומיליונים המתעופפים באוויר. זה צריך להיות עולמם של ה"יפים" בשא הקולנוע את לה מנדוגולה מיפגש של אלילי-יופי ואילי- אמנות במחיצה אחת.

מי שקרא סוג מסויים של עיתונות, יכול לקבל רושם שפטי טיבלי-סרטים אכן נראים כך, ולמען האמת, אם מתבוננים רק במה שקורה במלונות הגדולים, בשולי הפסטיבל, ניתן להאמין שזהו גילגול מודרני של מישהו באולימפוס. אבל פסטיבלי-סרטים הוא הרבה יותר מזה, ומי שמעמיק להתבונן, יכול לגלות גם צד אחר, שונה וקודר בהרבה של היריד הענקי המתקרא פסטיבל ברלין, השנה, בפסטיבל השני בגודלו כיום בעולם (אחרי זה של קאן), ההרגשה היתה עצובה במיוחד.

היה עצוב, כיוון שמסתבר כי הפער בין מה שנהוג לכנות "קולנוע מיסחרי" ו"קולנוע אמנותי", הפך תהום עמוקה שהגיש רים מעליה נדירים ביותר, ואם מן העבר המיסחרי עדיין מנפר נים בסכומים בעלי אפסים רבים ומשתדלים להמשיך באחירת העיניים הלוזרת, הרי מעברו האחר של המיתרס, אצל אלה העור שים קולנוע משום שוויי דרכם היחידה להתבטא, התקלף הטיח שכיסה את צורתיהם מזמן, ומה שנותר הוא תמונה המזכירה את ייסוריהם של ציירים מזוירעב בפאריס של תחילת המאה.

מחיר כבד לעקרונות

כ מי שמתעניין בקולנוע יודע מיהו ז'אן אוסטאש. מאו עשה את האם והיצאנית וזכה במיספר נכבד של פרסים בינר לאומיים, הוא נחשב לא רק על-ידי מיעוט אלא גם בעיני חלק גדול של אנשי הקולנוע כאחד היוצרים המקוריים והמעניינים בצרפת היום. לפני כשנה ביקר בישראל, והיה מדוכדך. הוא אמר שלא יד בכישרון כדי לעשות סרט. העתיד ניראה לו שחור ותי סרתיקוה. מאוחר יותר, במשך השנה, נודע שעשה סרט בן 50 דקות שהוצגו בפסטיבל פאריס בהצלחה ניכרת, והתעורר הרי שם שהתגבר על המשבר. אותו סרט, סיפור תועבה, הוזמן גם לפסטיבל ברלין.

ביום השני של הפסטיבל סיפר אחד מידיו של אוסטאש, ברחוב, כי הבמאי סובל מהתמוטטות נפשית קשה ולא יוכל לה גיע. כמה ימים לאחר-מכן הוא בכלל-ואת הופיע, חיוור, מבטו תוהה ופניו מודאגים, "אני חושב שהסרט נחמד כשלעצמו", אמר (וזה כבר יוצא-דופן, כי אין מבקר קטני יותר לסרטי של אוסטאש ממנו עצמו), "אבל מי בכלל מעוניין בסרט בן 50 דקות?"

ועוד אחד מבני דורו של אוסטאש, שמו ז'אק רוזייה, הוא הגיע לברלין רק במיקרה. אחד השופטים נפל למיטכב, והוא הוזמן ברגע האחרון למלא את מקומו. רוזייה ידוע בחוגי הקולנוע כדמות בולט בגל החדש. חבריו מאותה תקופה החליטו שסירטו שלום כל פיליפי, הוא הטוב בסירטי הגל החדש, ובין אלה שסברו כך היו אנשים כמו פרנזואה טריפו, ז'אן-לוק גרי דאר וז'אק רויוט.

מאז (לפני 16 שנים) ועד היום, עמד שוחי סרטים, הוא ישב במיונן של מישרדי הפסטיבל, לגם קפה, שוחח עם מנהל הסינמטק התליאביבי (שהתעניין באפשרות השגת שלום לך פי- ליפן להקרנה), והתנצל: "כרגע, במצבי הכספי דחוק מאד, איני יכול להרשות לעצמי משרד כלשהו. אולי בעוד כמה חודשים."